

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 41.

Sobota 17. maja 1930.

Leto V.

Anglija in Indija.

Delavska vlada hoče dati Indiji svobodo, tej nameri pa se upirajo konservativci in liberalci.

Ljubljanski »Slovenec« naslavlja poročila o dogodkih v Indiji z besedami »z ognjem in mečem«, z očitnim namenom, da dopove neukim čitateljem, kako neobzirno hoče delavska vlada zatreti borbo Indijcev za svobodo.

Indija je velika dežela. Skoro je tako velika kakor vsa Evropa in šteje 300 milijonov prebivalcev, ki ji vlada nad 300 maharadž pod angleškim imperijem. Vrhutega je v deželi veliko sovraštvo med južnimi in severnimi Indiji ter med bramami in mohamedanci.

Angleško javno mnenje je še iz časa starega liberalizma sicer za svobodo narodov in proti zatiranju manjšin. V indijskem uporu Gandhijem pa Anglija molči, ker so v nevarnosti angleški interesi. Anglež je svobodoljuben, ne more pa razumeti, da ne bi smel varovati svojih gospodarskih, geografskih in političnih temeljev. Dočim ves svet z napetostjo prisluškuje, kako more sedeti v ječi Gandhi, indijski voditelj, pravi svetnik, in kaj bo z nepokojem v severni Indiji, vidi Anglija v teh gibanjih samo revolto, ki se jo da zatreti s slaščicami in bičem, pa tudi s popustljivostjo.

Angleški konservativci niso Indiji nikdar priznali samouprave, češ, da je narod premalo kulturni in delavske vladi že sedaj očitajo tolerantnost. (Op. ur.: Konservativci torej hujskajo, da naj vlada poseže v gibanje z ognjem in mečem — »Slovenec«!) Vsi konservativci zahtevajo drakonične ukrepe, češ, da manjšina nacionalcev ne more priti v poštev.

Pa tudi liberalci stoje na stališču, da Indija sedaj še ne more dobiti samouprave, pač morda v desetih letih. Liberalci niso za nasilje, pač pa upajo, da se bo Indija pomirila, ko se bodo rešili predlogi Simonove komisije, ki bodo nudili Indijcem nekaj več pravic.

Kaj pa angleška delavska stranka?

Angleška delavska stranka je iskreno za samoupravo Indije.

V svojem programu navaja samoupravo Indije v okviru imperija, to je, angleškega cesarstva, kakršno ima Avstralija, Kanada in južna Afrika. Zahteva, da ostane Indija dominion, samoupravna država v okviru angleške države, je utemeljena, ker je angleško gospodarstvo takorekoč navezano ekonomsko in socialno na kolonijalno ozemlje.

Vsekakor je pa delavska vlada že urgirala predloge Simonove komisije, ki so že predloženi, ter obljubila, da se uvedejo posvetovanja in pogajanja glede indijske samouprave. Indijski nacionalisti so pogajanja odklonili in jih odklanjajo še danes. Oficijelno pa je izjavljal Henderson, da spomladi, ko delavska vlada dobi čas, načne prav resno tudi to vprašanje.

Položaj angleške delavske stranke je težaven. Konservativci so za teror, liberalci za odlašanje in demagoško pomirjenje Indijcev. Torej vsa meščanska politika je proti solidni rešitvi indijskega vprašanja.

Iz teh razlogov je delavska vlada v nezavidljivem položaju. Večina parlamenta je proti zahtevam Indijcev, tako, da vlada ne more presekat tega gordijskega vozla. Na drugi strani pa preti nevarnost, da v Indiji nastane veliko revolucionarno

35.000 ljudi gladuje v trboveljskem premogokopnem revirju.

Konflikt med trboveljsko premogokopno družbo in železniškim ministrstvom še vedno ni poravnal. Železniška uprava hoče znižati dobavo trboveljskega premoga za dve petini. Zadnje dni je izgledalo, kakor da se bo spor poravnal, sedaj so se izgledi zopet poslabšali. Železniška uprava zahteva 10% znižanje cen

premogu, medtem ko je družba pripravljena samo 3% popustiti. Kam bo to privedlo, kdo ve. 35.000 ljudi gladuje in gleda najbolj črni bodočnosti v oči. Posledica bo poslabšanje narodnega gospodarstva, nepopisna beda in izseljevanje naših najboljših delovnih moči.

Kongres II. internacionale.

Na dnevnem redu: azilno pravo, kolonijalna vprašanja, vojna nevarnost na vzhodu, razorožitev, razmere v Rusiji in Palestini, vprašanje Indije itd.

Eksekutivni odbor II. internacionale je 11., 12. in 13. maja zasedal v Berlinu. Tajnik mednarodnega združenja socijalističnih juristov je poročal o dosedaj zbranem materijalu o azilnem pravu v posameznih državah. Po debati, v katero so posegli Modigliani (Italija), Longuet (Francija) in Abramovič (Rusija), se je sklenilo o tem vprašanju razpravljati na posebni seji. Adelheid Popp je poročala o delovanju socijalističnega ženskega odbora. Otto Bauer se je v imenu avstrijskega delavstva zahvalil internacionali za moralno podporo avstrijskemu delavstvu v njegovem težkem boju proti avstrijskemu fašizmu, kakor tudi za sklep, da se skliče prihodnji kongres internacionale na Dunaj. Delegat Holanske je predlagal, da se sestavi stalna komisija za kolonijalna vprašanja. Na predlog Albarda (Holandija) in Gilliesa (Anglija) se je določil akcijski program k razorožitvenemu vprašanju. Sklenilo se je tudi sestaviti poročilo o gospodarskem delu internacionale. Po poročilu De Brouckères-a se je sprejela resolucija o indijskem vprašanju. Na predlog tajnika sta se obe pred kratkim ujedinjeni delavski stranki v Palestini sprejeli kot židovski odsek socijalistične internacionale v interna-

cionalo. Dalje je bil enoglasno sprejet manifest na delavstvo Rusije in resolucija o vojni nevarnosti na vzhodu.

Žalna manifestacija za umrlimi člani eksekutive.

Vandervelde se je z globoko občutenimi besedami spomnil izgube treh vplivnih in delavnih članov internacionale, angleškega poslanca Wheatleya, Troelstre in dr. Posnerja. Kongres je z enominutnim molčanjem stoje počastil njih spomin.

Pozdrav litavskim in španskim socijalistom.

Litavska socijalistična stranka je nameravala prirediti 15. maja veliko svečanost povodom desetletnice litavske ustave. Internacionala je na to slavnost delegirala Crispiana. Kratko pred zaključkom kongresa je pa dospela brzozavka, da je litavska vlada svečanost prepovedala. Kongres je nato poslal litavskim socijalistom pozdravno brzozavko, s katero tudi izraža protest proti postopanju litavske vlade. Tudi Julijanu Vesteiroju, prvaku španskih socijalistov, ki se radi boleznini ni mogel udeležiti kongresa, se je poslala pozdravna brzozavka, ki želi španskemu delavstvu uspeha v njegovi borbi.

Pomirjenje v Indiji.

Nacionalisti zahtevajo od vlade, da Gandhija izpusti.

Zaradi odločnega nastopa oblasti je nastalo v Indiji delno pomirjenje. Novi nemiri utegnejo nastati ob pogrebu žrtev pouličnih bojev.

Bivši predsednik indijske skupščine Patel je zagrozil na shodu, da se bo socialni bojkot in kršitev solnega monopola še poostiril. Dokler ne bo Gandhi izpuščen, se nacionalci ne bodo pogajali z Anglijo.

Macdonald skliče indijsko konferenco

Macdonald je naročil indijskemu podkralju, da se mora sklicati indij-

ska konferenca dne 20. oktobra t. l. v London, da prouči predloge Simonove komisije. Takrat bo zborovala imperijalna konferenca (delegati iz vseh delov angleške države) v Londonu in naj pridejo tudi delegati za to konferenco. Delegati za konferenco se bodo določili sporazumno z indijskimi političnimi voditelji, ker je le tako pričakovati udeležbo in uspeh.

Proces v Sarajevu.

Obsojenca Šmit in Rajković obsojena na eno leto in ne na 6 mesecev.

V zadnji številki »Delavske Politike« smo poročali o procesu proti članom odbora razpuščene Zveze socijalistične omladine v Sarajevu Antona Šmita in Petra Rajkovića, ki sta bila po zakonu o zaščiti države obtožena, da sta v hektografiranem

buletinu objavila dva sestavka, kojih vsebina je v nasprotju z določili zakona o zaščiti države. Imenovana sta bila obsojena vsak na eno leto ječe in dveletno izgubo državljanjskih pravic, ne kakor smo pomotoma poročali, vsak na pol leta ječe.

gibanje, zlasti, ker so v Indiji silno napete razmere tudi med plemeni in kastami. Za posledice je odgovorna angleška delavska vlada, ima pa proti sebi vso domačo politično moč, ki v bojzani, sicer pa vendar z na-

slado motri težki položaj delavske vlade.

Prepričani pa smo, da bo angleška delavska vlada in zunanji minister Henderson tudi ta vozal čim vestneje razvozljaj v kratkem.

Gospodarske težave.

Vsakdo bi moral biti v stanu, da bi si z delom ustvaril dobro eksistenco.

Razvoj današnje gospodarske politike pri nas ni najboljši. Vsak dan se to bolj čuti. Konsument, ki je pred nekaj leti še nekako izhajal, ne izhaja več s svojimi prejemki; pa ni postal ne bolj zapravljiv in morda se mu tudi prejemki niso znižali. Vsak posameznik to čuti in molči. Čutijo to tudi trgovci, obrtniki in kmeti; ti tožijo in se pritožujejo, češ, da ni konsumentov.

V gospodarstvu se zlasti pojavljata že sedem do osem let dve močni tendenci: Zniževanje delavskih in nameščenskih mezd in podraževanje življenjskih potrebščin. Mezde, kjer delavstvo po več dni v tednu ne praznuje, ostajajo konstantne; obratno se racionalizirajo, spekulacije s produkti spravljajo delavstvo prav pogostoma še ob majhne prejemke, ki jih običajno imajo. Na drugi strani pa se večajo indirektna davčna bremena in tuji kapitalizem izkorišča domači kapital v svoje sebične namene. Poceni je za tujo valuto ta kapital, drag pa za domačo uporabo.

Tendenci, ki sta odločevalnega vpliva v gospodarstvu, vedeta veliko večino naroda v mizerne kaotične socialne razmere.

Vzemimo samo en primer, ki je prav sedaj aktualen. Stanovanjskega zakona ni več. Verižništvo s stanovanji je v cvetju. Velikih stanovanj delavec, nameščenec, tudi obrtnik in trgovec ne more najeti. Manjša stanovanja pa rastejo v ceni tako, da smelo trdimo, da je po mestih in industrijskih krajih polovica in še več ljudi, ki morajo dati za stanovanje polovico zaslužka. Treba je samo pomisliti, da imamo mnogo siromakov, ki zaslužijo po 700 do 1200 Din na mesec in plačajo polovico tega zaslužka samo za stanovanje.

To je en primer.

Jasno je, če narod prihaja v vedno večjo socialno bedo, da je temu kriva narodna gospodarska politika, ki ne upošteva načela, da je socialno dobro situiran konsument najboljši steber narodnega gospodarstva. Slabšega vpliva narodno-gospodarske politike pa ne čutijo samo prebivalci mest in industrijskih krajev, ampak vsi sloji, ki žive iz dneva v dan. Tudi kmeti, ker se narodno kapitalistično gospodarstvo razvija proti njim in za njih hrbtom.

V narodnem gospodarstvu bi moral veljati načelo, da si more in mora vsak delovni človek s svojim delom zaslužiti dobro eksistenco.

Razvoj namreč kaže, da je to načelo za naše narodno gospodarstvo prava — španska vas. Žalostno znamenje je to, da je tako malo razumevanja pri nas za zdrava načela.

Avstrijski agrarci za svojo zaščito.

Avstrijski agrarci groze z vladno krizo.

Avstrijski agrarci zahtevajo visoko zaščitno carino za kmetijske pridelke. Posebna deputacija je bila pri poljedelskem ministru in mu predložila svojo spomenico.

Če se predlogi spomenice ne bi upoštevali, utegne kmetiška zveza izstopiti iz vladne koalicije.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori svojo dolžnost takoj!

Mussolini govori.

Navduševanje naroda z bombastičnimi frazami.

V Livorno je govoril Mussolini, da narod ne želi le blagostanja, marveč zahteva zase ugled in mesto v družbi, ki mu gre. Italijanski narod ne išče pustolovščin. Če pa nas bi kdo napadel in hotel ovirati naš razvoj, naše blagostanje in kulturo, potem bo italijanski narod pripravljen. Vsi, starci in otroci, kmetje in delavci, oboroženi in neoboroženi, vsi bodo tvorili eno skupino, žarečo kroglo, ki se bo zaletela proti vsakomur. — Radovedni smo, kdaj se bodo Italijani naveličali groženj.

Moč nemške socialne demokracije.

1.021.777 članov.

Nemška socialna dem. stranka je izdala svoje letno poročilo, iz katerega posnemamo, da ima stranka 1.021.777 plačujočih članov. V letu 1929 je stranka narasla za 215.509 članov. Prispevkov so plačali ti člani 7.261.604 mark (to je okoli 100 milijonov Din). V državnem zboru imajo 152 poslancev, v deželnih zborih 532 deželnih poslancev. V mestnih občinskih svetih imajo 9057 odbornikov, v kmečkih občinah pa 37.709. Županov imajo v mestih 947, v kmečkih občinah pa 1109. Izven strokovnih listov ima stranka sedaj 170 časopisov, kar znači ogromno politično silo.

Razorožitvena akcija v Avstriji.

Ker se je kancler Schober zavezal napram Zvezi narodov, da bo izvedel nekako razorožitev bojnih organizacij, je vlada že izdelala tozadeven zakonski predlog, o katerem bi se imelo takoj razpravljati. Ne misli se sicer na razpust omenjenih organizacij, ampak bi se sklenila samo novela k že obstoječemu zakonu o nožni in uporabi orožja. Tirolci bi kljub tej uvedbi ohranili še nadalje vse privilegije glede posesti orožja. Heimwehrske generali se radi tega že razburjajo ter pretijo vladi. Vpra-

šanje je, kako stališče bodo zavzeli protektorji Heimwehrov v parlamentu in pred vsem podkancler, vojni minister Vaugoin, ki je bil ravno-

kar izvoljen namesto Seipla kot predsednik krščanskih socialcev in ki je, kakor znano, največji prijatelj »Hahnenschwänzlerjev«.

Pariz sprejema Hendersona z zaupanjem

Panevropa.

Na poti v Ženevo je imel angleški zunanji minister konferenco s francoskim zunanjim ministrom Briandom glede sporazuma med Francijo in Italijo ter nedvomno tudi o Briandovi poslanici na evropske države glede Panevropske oziroma Zedinjenih držav Evrope. Francoska javnost je Hendersona iskreno pozdravljala v nadi, da dobi Francija zaveznika ali vsaj vpludnega posredovalca v sporu med Francijo in Italijo. Videti je, da je konferenca uspešna, ker piše oficijozno časopisje, da se pričinja nova doba v evropski zunanji politiki.

Francoze je najbolj razburil govor italijanskega zunanjega ministra Grandija, da je treba današnjim razmeram primerno preurediti mirovne pogodbe. Ta zahteva je za konservativne francoske politike zlasti neprijetna in nehote slutijo, da tiči za to izjavo nova orientacija italijanske zunanje politike, to je, pridobiti hoče male premagane države v srednji Evropi zase.

V Ženevi je nemški zunanji mini-

ster dr. Curtius podal časnikiarjem izjavo, v kateri izrecno povdarja mirno politiko in zvezo zedinjenih evropskih držav z ozirom na iniciativo Brianda. Ta izjava pomeni, da se hoče Nemčija orientirati proti jugovzhodu v svoji zunanji politiki, ker nima kolonij in tudi malo nade, da bi bila nje bodočnost zaenkrat v prekomorskih deželah.

Briand v svoji okrožnici (vprašalni poli) ne pove, kakšno Panevropo propagira, marveč pravi oprezno, da naj bi države utrdile sodelovanje v stvareh, v katerih že sedaj sodelujejo.

Iz razgovorov in izjav, ki so se vršili ob tej priliki, je razvidno, da angleška delavska vlada pripravlja novo konferenco za ta mednarodna vprašanja. To sklepamo tudi iz dejstva, ker je Henderson sam izjavil, da je potrebno za novo mednarodno konferenco več časa in priprav. Pariški in ženevski dogovori veljajo torej samo modalitetam, po katerih naj se nova mednarodna konferenca pripravi.

Doma in po svetu.

Beograjski veleizdajniški proces proti Bernardiču, Begiču, dr. Mačku in drugim traja že nad 18 dni. Zadnji je bil zaslišan dr. Maček v četrtek. Proces je zapleten, zlasti, ker so v izpovedanjih velike razlike. Konec procesa utegne biti prihodnji teden.

V Jugoslaviji so ljubljanski veleselji že tako udomačeni, da jih pozna takorekoč že vsaka vas od Triglava do Ohridskega jezera. Letošnji jubilejni veleseljem se točno po programu otvori dne 29. maja in se istotako točno zaključijo dne 9. junija. Naj že sedaj vsakdo gleda na to, da ne zaide med zamudnike, kajti letošnji veleseljem bo zelo bogato založen. Zadovoljstvo nas navdaja, ko zamoremo objaviti, da so za letošnji jubilejni veleseljem že zdavnaj vsi razstavniki zasedeni. Ne bo ga stanu in posameznika, ki bi na razstavnem prostoru ne prišel na svoj račun. Zbrano bo prilično

vse, kar zamore zanimati našega človeka, brezkončna vrsta stvari, ki jih je človek ustvaril s trudom svojih rok in s svetlostjo svojega uma. Kaj pomeni tak nazoren nauk, tak neposreden stik z razstavljenimi vzorci, na podjetnost posameznika, si lahko mislimo. Prav dobro je, da pade veleseljem letos v šolsko leto, da bo šolam dana možnost mladinskega obiska in razlage pod vodstvom strokovnega učiteljstva. Na drugi strani pa si more nabaviti vsak to, kar rabi, ravno na veleseljem najceneje, ker bo razstavljeno samo najboljše blago naravnost od producentov. Legitimacije za obisk veleselja v zvezi s pravico na polovično železniško vožnjo so že dane v promet in se dobe pri županstvih, župnih uradih, šolskih vodstvih, strokovnih društvih, večjih železniških postajah dravske banovine itd. po Din 30.— Kjer jih ni, naj se zahtevajo naravnost od urada veleselja.

Nizozemski socialist P. J. Troelstra je dne 12. t. m. umrl v Amsterdamu, star 70 let. Troelstra se je priključil že kot dijak socialističnemu gibanju ter mu je ostal zvest in vodilni pristaša tudi kot odvetnik. Velik ugled je užival kot parlamentarec in v socialistični delavski internacijoni, ker je bil pravičen, razumen in stvaren sobojevnik.

Član angleške delavske stranke John Wheatly je dne 12. t. m. umrl. Udeleževal se je publicistično in zastopal v stranki radikalno smer.

SUHOR

je zaradi svojega izvrstnega okusa ter velike vsebine redilnih snovi postal potreben celemu ljudstvu. Če hočete dobiti pravo kvaliteto, zahtevajte povsod samo

Robausov suhor

v originalnem zavojku ter z original. zapečatnimi znamkami. Te znamke jamčijo za kvaliteto.

Dobi se povsod.

Hermann Kesten:

Smrt dveh zaljubljenec.

(Konec.)

Albert je šel dalje, prišel h kmetom gladen, dobil je kruha in malo mleka, spal je v šupi, prišel je v Hamburg, rad bi v Ameriko, zlezal je kot zastojkarski popotnik na tovarni parnik. Med vožnjo so ga zasačili in grdo pretepli, v Ameriko je ušel iz ladje, prišel na suho, gladoval po New Yorku, našel zaposlenje v neki tovarni, prišel že tretji dan z roko v stroj. Roko so mu odrezali. V isti tovarni so ga nastavili potem kot vratarja, začel je piti, bil je odpuščen, ker ima tudi usmiljenje fabrikantov svoje meje, spet je gladoval, kradel, pil, gladoval; z dvajsetimi leti je izgledal, kakor da jih ima petinštirideset, prišel je v roke policiji radi vloga, ki ga je nekdo drugi izvršil, prišel je v kaznilnico, bil po štirih letih odpuščen, postal je jetičen izgnanec. Šel je v južne države, v San Francisku ga je v nekem zamorskem bordelu zabodel neki Mehikanec, kateremu je nekdo iz žepa ukradel pol dolarja. Secirali so ga kakor psa. Anamneza: 28 leten, jetičen, sifilitičen, brez ene roke, z mrtvim srcem

že pred smrtjo, samo radi pomanjkanja priložnosti še ne morilec, vsaj dokazan mu umor še ni bil, njegove ostanke so zagrebli, on je — živel.

Liza, Liza, ta uboga zaljubljena stvar, to sladko dekle, je prišla tisto noč ob treh zjutraj pred očetovo hišo, pravzaprav je bil oče le najemnik stanovanja v tretjem nadstropju dolgočasne hiše. Njen oče jo je sprejel med vrati, tepel jo je z desno, s kocinami poraščeno roko sodnega uradnika s 320 markami mesečne plače. Klofutal jo je po levem in desnem licu in jo je naposled sunil, da se je zvrnila po tleh. Tu je obležala, pozneje se je splazila v posteljo. Zjutraj ji je dal zakoniti oče ves svoj prihranek, 680 mark in ji zapovedal, naj se odpelje s tem v Berlin ali kamor hoče, in da mu naj nikdar več ne pride pred oči.

Liza je jokaje držala denar v roki in vprašala, kaj naj počne v Berlinu, ker je vendar blagoslovljena. Oče je zijal in ni razumel, dokler mu ni dopovedala, da je noseča.

Tedaj je poblebel stari mož petdesetih let, srednje rasti, čokat, z očali na izmučenih očeh. Iztrgal je hčeri denar. Izgledalo je, kakor da hoče bankovce raztrgati. Milina očetovskega srca brezmejna, kakor milost in dobrot Bogā, ga je navdala,

razdelil je denar, dal hčeri Lizi 500 mark, brco v zadnji del telesa, da je zletela skozi vrata, nato pa jih je od znotraj zaklenil za njo. To je bilo ob tričetrt na sedem zjutraj. Ob pol osmih, ko se je napolil uradnik v sodno palačo, je Liza že stala pred vrati, ravno tako še zvečer, ko se je vrnil. Drugo jutro je pa že ni več bilo. Oče se je skoro začudil, ko jo ob pol osmih ni našel več pred vrati. Tako hitro se človek privadi na najbolj ne navadne pojave. Enajst let potem je bil petinšestdesetletni sodnijski uradnik vpokojen in je umrl tri mesece za tem. Radi pokojnine je svoj čas vstopil v državno službo, s pametnim preudarkom, da bi bil na stare dni preskrbljen.

Liza se je res odpeljala v Berlin, bila je šivilja v neki izdelovalnici srajc, porodila je, bil je tehek porod s kočljivo operacijo, takoimenovanim »Kaiserschmittom«. Dete je bilo, žal, kakor se je pozneje izkazalo, gluhonemo in bebasto, umrlo je, sedem let staro v sirotišnici. Liza, bolelna in slaba radi poroda in nezadostne prehrane, ni dobila nikjer službe, šla je na cesto, pa ni razumela niti te obrti. Zbolela je, prišla je v javno hišo, upraviteljica jo je kmalu spodila, poginila je od lakote; zagrebli so jo, poprej pa so jo seveda

Pred velikanskim mezdni bojem v Nemčiji. Zveza saških kovinskih industrijcev je sklenila odpovedati tekočo mezdno pogodbo. Ta odpoved mezdne pogodbe bo izzvala mezdni boj, ki bo obsegal industrijske kraje na Saškem, v Srednji Nemčiji in v Porenju ter na Westfalskem. V Porenju gre boj za delovni čas. Prizadetih je okoli 150.000 delavcev, medtem ko se v podjetjih ostalih pokrajin bore delavci proti znižanju mezd. Pričakovati je, da bo delavstvo stavilo protizahteve.

Kolikšni so vojni izdatki Nemčije? Nemčija je imela pred vojno stoječe armade 797.000 mož in 79.000 mož mornarice. Izdatki so znašali v letu 1914 (normalni) 1.781.568.000 mark. Sedaj pa ima Nemčija 100.000 stoječe vojske na suhem in 14.000 mož mornarice, ki stane državo letno 697.334.000 mark. Še vedno ogromna številka za vojno igračkano, kajti še vedno znaša vojaško breme Nemčije nad deset milijonov Din. Koliko bi se moglo iz te vsote v socialnem ter kulturnem oziru storiti, si lahko predstavljamo ne glede na to, kolika bi bila vrednost dela, ki bi ga izvršilo letno 114.000 mladih mož!

V Trstu ne morejo biti najboljše razmere. Nemški parobrod »Amapis« je hotel pluti iz Trsta v Marselj. Pred odhodom ladje je poveljnik ladje javil pristaniškemu poveljstvu, da se nahaja na ladji več tajnih izseljencev — laških državljanov. Fašistična milica je ladjo preiskala in aretirala 42 Tržačanov, ki so se hoteli tajno izseliti v inozemstvo brez potnih listov.

Vizum preneha. Iz Budimpešte poročajo: Madžarski uradni list z dne 13. maja prinaša uredbo, s katero se s 15. majem odpravljajo potni vizumi v prometu z Avstrijo, Nemčijo ter Italijo.

Madžari so že dobili večje posojilo v Italiji. Banka Commerciale Italiana je posodila italijansko-ogrski banki v Budimpešti 2 milijona dolarjev (112 milijonov Din) po 7 odstotkov.

Madžari za rekrutacijo. Med tem ko si madžarsko ljudstvo želi ter zahteva spremembo režima v demokracičnem smislu, žele madžarski grofje zopet uvesti rekrutacijo, ker niso več zadovoljni s plačano vojsko, ki jim vedno lahko figo pokaže in jih tudi preveč stane, dočim je rekrut dobil svojčas dnevno samo kos kruha in pa menažo.

V Rusiji tudi uvajajo rede. Doslej so imeli v Rusiji dva reda, in sicer red »rdeče zastave« in red »rdeče zastave dela«. Sedaj so uvedli še dva reda, in sicer »Leninov red« in red »rdeče zvezde«. Odlikovanci z redom »rdeče zastave« dobivajo po 30 rubljev na mesec, z ostalimi tremi redi odlikovani pa po 25 rubljev.

še secirali, okostnjak, 28 let, sifilitičen, z gnojno bulo v možganih, na grob ni dobila kamna, ona je — živel.

Greh je, vem, take nazore izražati, vendar ne razumem tako dobro, nisem tako utrjen v formulah človečnosti in morale; včasih se mi vse ugotovljeno zazdi dvomljivo, zato se vprašam, z vsemi pridržki seveda, zakaj, zakaj sta oba tako bežala pred samokresom takrat, v tisti noči junega osemnajstega leta, zakaj sta se tako bala umreti? Ali ni bilo za oba boljše, da sta že takrat umrla, končana, izbrisana, mrtva, kakor da bi jih odpihnil, navzgor ali navzdol, oproščena vseh neznosnih bremen poznejših let? Res, ali bi jima ne bilo boljše, da ni neumni samokres takrat odpovedal? In če je že odpovedal, zakaj se nista obesila, ali skočila v reko, ali se zadavila? Zakaj? Sta li bežala pred smrtjo, ali sta skušala teči za življenjem, ta dva — norca?

Seveda, niti nimam pravice, da ju nazivljem norca, po krivici si prisvajam sodbo, slab sodnik, podkupljen, slep, ker jaz, jaz — ljubim življenje.

Prevel T. M.

Fritjof Nansen umrl. Dne 13. t. m. je v Oslu v 69. letu starosti umrl raziskovalec severnih polarnih krajev Fritjof Nansen. Od leta 1906 do 1908 je bil norveški poslanik v Londonu.

*

600 kg dinamita eksplodiralo. Iz Rima poročajo, da je v tovarni podjetja Nobel-Dinamit, v vasi Avigliana, eksplodiralo 600 kg dinamita v trenutku, ko so delavci imeli pričeti z delom. Dva delavca sta bila ubita.

Težka rudniška nesreča se je zgodila v rudniku Concordia pri mestu Hindenburg v Nemčiji; osem rudarjev je ubitih, trije težko ranjeni.

Živega so sežgali v kaznilnici v Shermam v Ameriki nekega zamorca, ker se je baje spozabil nad belo žensko. Podivjani belci so enostavno zažgali del kaznilnice, v kateri je bil zaprt. Pogrom proti zamorcem se je potem razširil tudi na mesto, kjer so zažgali dve četrti, kjer stanujejo zamorci, ki so se v strahu poskrili ali pa zbežali iz mesta. Oblast je bila prisiljena proglasiti nad mestom obredno stanje. Nemiri še sedaj niso nehali.

Pet trgovcev z dekleti so v Parizu aretirali. V zadnjih letih so 2000 deklet iz Nemčije in Poljske prodali v argentinske javne hiše.

Italija hoče zgraditi 29 novih vojnih ladij. Že ve, zakaj se upira razorožitvi.

V Šolapurju v Indiji je pri zadnjih nemirih množica zažgala policijsko poslopje in je 6 policistov zgorelo. Uporniki so se za nekaj ur celo polastili mestne oblasti, vendar so bili po hudih spopadih pregnani iz javnih poslopij. Prišla je vojaška pomoč in nad mestom je proglašeno obredno stanje.

Ruska ekspedicija na severni tečaj. Pod vodstvom znanega letalca Čuhnovskega se pripravljajo nova ruska letalska ekspedicija v severne polarne kraje, ki hoče raziskati ozemlje Tunguzev in proučiti možnost plavljenja leda ob obrežju Ledenege morja. Istočasno bo proučevala vremenske prilike v polarnih krajih in značaj polderja z ozirom uveljavljanja ledolomilca »Sedova«, ki bo sledil letalcem in skušal prodreti od Nove zemlje proti tečajnemu ozemlju. Ekpedicija bo proučila tudi ustje reke Lene in rt Čeljuskin.

Infekcije potom pokvarjenih zob. V društvu zobozdravnikov v Berlinu je imel dr. Walter Fränkel predavanje o infekcijah notranjih telesnih organov potom gnilega zobovja. V pokvarjenem zobovju se razvije resna obolenja notranjih organov, ki jih je mogoče ozdraviti samo z ozdravljenjem in popravo zobovja. To naj bi si naš OUZD zapisal za ušesa. — V istem društvu se je razpravljalo tudi o zdravljenju zobnih vnetij potom radija, s katerim se brez bolečin in brez nevarnosti infekcije more ozdraviti razna zobna vnetja.

Zdravilo proti lepri (gobavosti), je iznašel nemški kemik Bauman v obliki injekcij s protileproznim serumom. To zdravilo v Egiptu že z uspehom uporabljajo.

Ponarejevalci slik. V Parizu je neka družba na veliko ponarejala slike znamenitih starih slikarskih mojstrov in jih kot originale za bajne vsote prodajala v angleške in ameriške muzeje. Za posamezne slike so prejeli po 500 do 600.000 frankov. V službi ponarejevalcev se je nahajal nek odlični pariški aristokrat, ki je izdajal potrdila, da so slike originali iz njegove galerije.

Roparji v Rumuniji. Nedaleč od Bukarešte so roparji ustavili avto poljskega poslaništva na ta način, da so preko ceste potegnili močne žice. V avtu so se nahajale same visoke osebnosti, ki so jih roparji temeljito obrali. Grofici Szembek so vzeli biserno ogrlico, vredno 1 milijon lejev. Rumunskemu poslaniku v Washingtonu, Devili, so vzeli 5000 dolarjev, ameriškemu finančnemu svetniku na Poljskem Charlesu Deweyu, ki je točasno gost rumunske vlade, so vzeli istotako zelo visoko vsoto dolarjev. Roparje so že prišli in našli pri njih še večino plena. Rumunski vladi je ta dogodek sila neprijeten.

Eksplodira municije. V bližini Carigrada ob Bosporu je v nekem skladišču municije nastal požar. Dve uri so nepretrgoma eksplodirale bombe in granate, katerih deli so frčali daleč po okolici in več oseb ubili, mnogo pa ranili.

Blazni brivec v Kovnu je osmim moškim prerezal med britjem vrato ve in jih potem skrtil za špansko steno.

Lev rešil svojega krotitelja. V nekem cirkusu v Ameriki je nastopal trener Beatty z 32 tigri in levi. Neka tigrica je napadla trenerja in bi ga bila raztrgala, da se ni v tem hipu vrgel nanjo stari lev Princ. Tigrico so komaj oteli levovih tac.

Potres v Perziji je zahteval 2000 človeških žrtev.

Kdaj se smatra, da je spis izšel?

Razveljavljena obsodba ravnatelja »Ljudske tiskarne«.

Za lansko majsko proslavo je hotela mariborska »Svoboda« prirediti igrokaz »Osvobojenje«. Spis so dali tiskati v »Ljudski tiskarni« v Mariboru, ki pa je že krtačni odtis tega spisa, t. j. prvi natis, predložila državnemu pravdnistvu in policiji v vpogled, če bi dovolila tiskanje. Državno pravdnistvo pa je natis prepovedalo in vložilo proti ravnatelju tiskarne Josipu Ošlaku obtožbo radi pregreška po čl. 4 in 5 zakona o zaščiti države, češ, da je namerjal s tiskanjem tega igrokaza »Osvobojenje« motiti javno varnost in povzročiti nerazpoloženje zoper socialni red in razdor med družabnimi sloji.

Mariborsko okrožno kot tiskovno sodišče je tudi res Josipa Ošlaka obsodilo lansko leto meseca oktobra na 10 dni zapora in 500 Din denarne kazni.

Proti sodbi je vložil obsojeni Josip Ošlak pritožbo na stol sedmorice v Zagrebu, kjer se je vršila minulo sredo, dne 14. majnika kasacijska razprava. Obtožena je zagovarjal odvetnik dr. Avg. Reisman, ki je navajal, da spis sploh ne vsebuje nič kaznjivega, ampak hoče samo vzbuditi le stanovsko zavest delavcev, kar je še tudi po novejši zakonodaji dovoljeno. Tiskarna pa je itak samo vprašala državnega tožitelja za njegovo mnenje, ko mu je predložila krtačne odtise in torej ni bil podan niti poskus kaznjivega dejanja. Pri državni oblasti pa gotovo nihče ni hotel z delavskim spisom povzročiti nerazpoloženja in razdora med družabnimi sloji ali zoper socialni red.

Po govoru zagovornika dr. Reimana je še celo državni zastopnik obtožbe dr. Dominik priporočil, da se obsodba razveljavi, ker krtačni odtisi še niso tiskovina in bi si bila tiskarna lahko še premislila, da bi sploh ne tiskala.

Stol sedmorice, obstoječ iz petih sodnikov, je res obsodbo razveljavil in Josipa Ošlaka oprostil vsake krivde in kazni.

Boljševiki selijo centralo v London.

Berlin smatrajo, da ni več primeren kot sedež centrale za boljševiško propagando v Evropi.

Centrala boljševiške propagande je bila doslej za vso Evropo v Berlinu. Nedavno pa je sklenila ruska centrala, da se vodstvo te propagande preseli v London. V politični pogodbi med Anglijo in Rusijo je sicer določeno, da se Rusija v Angliji odreka politični akciji. Toda sedaj Rusija pogodbe noče izvajati. Če so te vesti resnične, bo morala Anglija izvajati posledice. Ruska internacionalna pravi, da je premestitev primerna, ker je Anglija najtrdnější in koncilijantnejši imperij in pa, ker ima ravno sedaj v Indiji upor. — Morda se bo združenemu naporu angleških reakcionarcev in boljševikov le posrečilo vreči delavsko vlado v Angliji?

Veliki rezervarji z bencinom so ob atlantskem obrežju Severne Amerike eksplodirali. Bencin gori vrh morske vode več milij daleč.

Tragedija v cirkusu. V Greifenbergu v Šleziji gostuje nek cirkus, v katerem se je produciral na trapecu nek zračni akrobat s svojo ženo. Radi neke pomanjkljivosti na trapecu je padel akrobat v višine cirkuske kupole v manežo in je potegnil tudi svojo ženo za seboj. Akrobat je obležal mrtev, ženo so pa v smrtno nevarnem stanju prepeljali v bolnico.

Korupcija pri rekrutovanju na Češkem. Na Češkem so aretirali znanega polkovnika in dramskega pisatelja Dvořaka, ker je pri rekrutnih komisijah jemal podkupnino od rekrutov iz bogatih rodbin, da jih je izjavil kot nesposobne za vojaško službo. Z njim vred je osumljenih več častnikov in vojaških zdravnikov. Dokazanih je 40 slučajev.

Gospo! Vzemite

za perilo samo

Persil!

To je prava pomoč!

Enoglasno

doni hvala vseh, ki ga poznajo. S Persilom — polovico manj dela, poceni pranje in neoporečno perilo! — tako pravi vsaka gospodinja, katera ga je enkrat poskusila.

Gramofon za najboljši nasvet!

»Delavska Politika« je pred meseci priredila večjo akcijo za nabiranje naročnikov. Tisoče delavcev, uradnikov in invalidov je prejelo naročilne karte, s katerimi se je »Delavska Politika« naročilo za mesec dni brezplačno na poskušnjo. In res se je nato na list naročilo jako veliko novih naročnikov.

Vse one naročnike, ki nam niso po preteku poskušne dobe sporočili, da jim ni treba lista še nadalje pošiljati, smo vpisali med naše stalne odjemalce.

Prav veliko se jih je zavedalo svoje obljube in dolžnosti in ti so nam naročnino že poravnali. Veliko jih je pa še, ki so z naročnino še vedno na dolgu. In sedaj ne vemo, kako naj pridemo do svojega de-

narja, ne da bi jim morali list ustaviti. Ti naročniki so se odločili, list obdržati, obvezali so se, da bodo poravnali naročnino, in vendar je ne poravnajo, vključ temu, da list redno prejemajo.

Vsled tega smo se odločili dati za najboljši nasvet, kako naj izterjamo naročnino, ne da bi zgubili naročnike.

MIZNI GRAMOFON

TVRDKE MEINEL & HEROLD

Prosimo cenj. čitatelje, da nam sporočijo nasvete, ki jih bomo priobčili.

Dotični, ki bo dal najboljši nasvet, prejme nov gramofon.

Uprava »Delavske Politike«.

Nemec o Jugoslaviji.

Köhlerjeva knjiga: »Sonne über dem Balkan.«

Razvoj tujskega prometa v naših krajih je gotovo zelo važen tudi z narodnogospodarskega stališča. Marsikdo bo dobil priliko za zaslužek, če se dotok tujcev v naše kraje poveča. K povečanju turizma v Jugoslaviji bo gotovo mnogo pripomogel nedavno izišli potpis: *Albert Köhler, Sonne über dem Balkan* (Carl Reissner Verlag). V krasnem reporterskem slogu poroča Köhler o svojih vtisih s potovanja po Jugoslaviji, Albaniji, Grčiji, Turški in Madžarski. Pisatelj mora biti demokratično čuteč človek, kajti že v uvodu knjige pravi:

»Balkan in posebno Jugoslavija, kot dežela za potovanje nova in precej nepoznana ter radi tega posebno zanimiva, je internacionalna turistična dežela bodočnosti. Naj bo ta knjiga v besedi in sliki (knjigo krasni 46 slik, op. p.) splošen pregled Balkana onim, ki morajo biti blaženi brez potovanja na Balkan — vesela svetovalka in bodrilka pa onim, ki iščejo pravo solčno deželo! Preko internacionalnega turizma vodi pot k svetovnemu miru!« — Ta misel preveva vso knjigo. Pisatelj z izredno ljubeznijo gleda na ljudstva raznih balkanskih držav in pokrajini v prepričanju, da odpade mnogó razlogov sovražnosti, če se narodi med seboj spoznavajo. Ko pride pisatelj v Kumanovo, kjer je padel njegov brat v svetovni vojni kot član nemške armade, pravi:

»Zaman je moj brat Viljem s toliko tisoči vojakov napojil zemljo s svojo srčno krvjo... Zaman iščem lesen križ, v katerem so tovariši vžgali njegovo ime. In kje je grič, pod katerim so ga pokopali, ko so ga našli po prostovoljni patrolji mrtvega? Kje je hrast, edini v selu Tepavci, ki naj bi šumel nad njegovim grobom? Vse je uničil neusmiljeni granatni ogenj. — Ali je bilo vse zaman? Da, za premaganca in zmagovalca! Za eno kasto vojna ni bila zaman; za onega, ki je nudi granato, ki je razmesarila tudi mojega brata; za onega, ki je posodil denar za vojno! — Vašega okostja ne najdemo več, da vam postavimo spomenik; zahvaljujemo se vam pa s tem, da gojimo mlivni duh od naroda do naroda.«

Köhler se je pripeljal v Jugoslavijo čez Trst—Rakek. Kako navdušen je za lepoto naših krajev! Gorenjska mu je druga Svica. Navdušen je za naša dekleta in kar predobro piše o slovenskem narodu sploh.

Vznešeno popisuje lepote Dalmacije, Črne gore, Bosne in Hercegovine. — Pritožuje se nad slabimi železniškimi zvezami v južnih krajih. Pravi, da ima n. pr. Vrnjačka banja v Sumadiji bolj zdravilno vodo nego svetovno znane Marijanske Lazni na Češkem in podobna zdravilišča. Toda pri tako slabih prometnih zvezah se Vrnjačka Banja ne more razviti. O Južni Srbiji pravi n. pr. med drugim sledeče:

»Povsod nam pripoveduje pokrajina, da so tu Turki domovali 500 let. Sicer bi pokrajina gotovo ne bila tako izborna »kultivirana«. Blagostanje ljudstva bi bilo za nekaj anten višje, če bi ta naravno lepa, rodovitna dežela trajno ne morala služiti kot vojno pozorišče. Ljudje iz Skoplja, Ohrida, Debarja, Prilepa, Bitolja so vzrastli v dimu smodnika in so morali skozi več let prepustiti sovražniku žetev tik pred dozoritvijo. — Kaj vemo mi Evropejci o čarobnih krasotah baš Južne Srbije! Kdo je že kdaj opeval sanjavo, deviško vabeče jezero pri Ohridu! Kdo je že kdaj slikal številne pravljicne gradove pravoslavniških gorskih samostanov in užival njih gostoljubnost! Če bodo nekoč zgrajene avtomobilske ceste in če bodo v notranjost Južne Srbije vodili nekoč tudi brzdovlaki izven strašno dolge časne vojaške ozkotirne železnice proti Bitolju (zgrajene med vojno po nemško-avstrijskih četah), če bodo nekoč tudi letala krožila, potem bo ta pokrajina najzanimivejši cilj evropskega turizma!«

In mi pripominjamo k temu: Koliko bi bilo pomagano ljudstvu, ako bi merodajni krogi prešli na praktično izvajanje nasvetov, ki jih deli Köhler za povzdigo raznih naših pokrajin!

Še nekaj: Čudno se nam zdi, da »Slovenec« in »Jutro« ne omenjata prav nič te Köhlerjeve knjige. Ali je njihov »patriotizem« še vedno tako ozek in omejen, da morajo »brezdomovinci« opozarjati na knjigo, ki pomeni za naše kraje več nego tisoč ginljivih rodoljubnih govoranc ob cvičku in ljutomerčanju?

Posnemajte jih! Za tiskovni sklad je daroval Genić Edvard (Francija) Din 15.— in Josip Ošlak, Maribor, Din 20.—. — Iskrena hvala.

ČITAJTE „DELAVSKE POLITIKO“

**NAROCĀ SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22**

Ljubljana.

Kaj pravite? »Slovenec« z dne 14. t. m. je objavil pod gorenjim naslovom nekakšen apel na trdosrčne in mehkosrčne Ljubljančane. Pravi, da so gledali tam za vodo (po- leg mesarskega trga ob Ljubljanici) ljubeč in ginljiv prizor. Na trgu je stala slabotna ženska, siromašna, a snažno oblečena. Pred njo je ležalo v nekakem vozičku dvoje malih bitij; to sta bila njena dvojčka. Dalje pravi: po trgu je hodilo ta dan mnogo žena, ki so matere in ki niso, pa vse so razumele klic materine ljubezni ter jo obda- rovale itd. Odbila je dvanajst. Oživele so ulice ljudi, ki so hiteli h kosilu. Za mesar- skimi stojnicami pa stoji še nekaj vozičku podobnega, v vozičku leži dvoje malih ži- vih bitij, nad njima pa se sklanja suhi, bleđi materin obraz. Razni ljudje grede k oblo- ženim mizam, toda, kako malo jih je med njimi, ki bi dali od sebe kak znak, da spo- štujejo v tej ubožni revii — materinstvo svoje lastne matere. Nekateri so celo z grohotom teptali v blato čast mater. Kdo je kriv za surovost njih srce? To večinoma izhaja iz trgovin in pisarn. Naša sramota pričinja tedaj zgoraj? Naš narod je začel gniti pri glavi itd. — Tudi mi pravimo, da je zasramovanje matere grdo. Pisec pa ne pove, v kakšnem socialnem položaju se nahaja mati z dvojčki. Ali vendar moramo na poziv »Kaj pravite«, povedati tudi svoje mnenje, ki je tehtnejše kakor agitacija za »množite se!«. Ali ni sramota za družbo, da morata nedolžna otroka in mati prositi mi- loščine, ko bi bila vendar družba dolžna skrbeti za njih eksistenco, če sami nimajo pomočkov za življenje. Široka javnost, splošnost, dobrotelost naj vzredi te siro- make, da jih bo pozneje izkoriščal kapita- lizem v svoje povsem sebične namene. Ali je to moralno, moralna vzgoja, da mora človeško bitje, ki pride na svet in ki ni za- krivilo svojega postanka, živeti od mi- loščine? Kako naj na ta mlada bitja in tudi na mater vpliva beračenje vzgojno. S te strani je ta slika mnogo bolj žalostna in mnogo bolj pomembna. Ali hočete res imeti v družbi sužnje in gospode, Lazarje in bo- gatine. Navedeni apel kaže dovolj jasno, kako pokvarjena miselnost preveva neka- tere ljudi, ki imajo za posamezne primere solze v očeh, za splošnost pa ironičen po- smeh. Toda to ni še vse! Le pomislite, ko- liko bede, zaničevanja in preziranja morajo prestati še danes nezakonski otroci in ma- tere? Tudi tu gnije rod pri glavi, toda ne rod iz pisarn in trgovin. Kje je tukaj srce in rahločutna duša, ki hoče žeti slavo na bedi siromakov.

Stanovjska beda v Ljubljani. Predsednik Društva hišnih posest- nikov se je bahal, da je bilo v Ljub- ljani odpovedanih le okoli 300 stano-

vanj. To ni resnica. Mož si je števil- ko kratko izmislil ali jo pa povedal, ko še ni vedel, za javnost z name- nom, da ne nastane razburjenje. Res- nica pa je, da je bilo do 12. t. m. vlo- ženih pri sodišču 618 stanovanjskih odpovedi, in to večinoma mala dela- vska stanovanja. Po prvem maju so pa veljavne tudi nesodnijske od- povedi stanovanj; koliko je teh, je pa zaenkrat nemogoče ugotoviti. Sodnijske odpovedi zahtevajo delo- žnijo. G. Frelj naj sedaj pove, kam naj grede te stranke in kje so tiste hiše, ki jih že šest let obljubuje.

Maribor.

Obupani brezposelni delavec sko- čil v Dravo. V srednj opoldne so opa- zili pasantje, da visi nek človek na eni izmed travrz pod dravsko brvjo, v očitnem namenu, da izvrši samo- mor s skokom v vodo. Vse prigovar- janje dveh stražnikov, ki sta opozor- jena od pasantov prihitela na lice mesta, da bi odvrnila obupanca od njegove namere, ni nič zaleglo. Samomorilec je izjavil, da mu je dovolj bede in trpljenja, nakar se je hlad- nokrvno vrgel v vodo, pred očmi preplašenih pasantov in obeh straž- nikov ter je takoj izginil v valovih reke, ne da bi mu prisotni mogli po- magati. V samomorilcu so spoznali 25 letnega brezposelnega delavca Ludovika Ozimiča iz Pekar. Koliko bede in pomanjkanja je samomorilec moral pretrpeti, da se je končno obu- pan pognal v dravske valove?

Kako so mariborski peki cene kruhu znižali. Gospodom pekom je le malo za- šumelo po ušesih, ko so jeli listi pisati ne samo o slabi kupčiji pšenice, ampak tudi o nespremenjenih krušnih cenah. Zato so se gospodje krušni diktatorji sestali ter so sklenili »znižati« cene kruhu. In da bo volk sit ter ovca cela, so prišli na originalno idejo, da se cena kruhu sicer zniža pri kg za 30 par, ker pa manjka drobiža, zato bo hleb črnega kruha stal samo 4 Din, toda isti ne bo tehtal 100 dkg, ampak samo 96. V resnici pa sedaj ne tehta kruh niti 96 dkg, ampak samo 86, in sicer svež kruh. Pisec teh vrstic je tehtal hlebček črnega kruha, ki je bil en dan star in je tehtal 20 dkg ter

se prodaja po 1 Din. Torej pet hlebčkov je 1 kg = 5 Din. Res je, da so ti hlebčki v svežem stanju nekoliko dkg težji, toda ne za toliko, da bi to odgovarjalo teži, ki so jo peki sami določili. Iz tega se vidi, da pri nas delajo peki kar hočejo in da ni nikogar, ki bi napravil red.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 4 viničarske in majarske družine, 15 hlap- cev, 4 pastirji, 2 vrtnarja, 3 kamnoseki, 2 opekarska mojstra, 3 sodarji, 1 pečar, 1 krojač, 3 čevljarji za šivano delo, 1 slaščič- ar, 5 zidarjev, 2 kuharja, več učencev (vrtinarske, kleparske, kovaške, sodarske, mizarske, čevljarske, krojaške, pekovske in slikarske obrti, 8 kuharic, 26 služkinj, 3 so- barice, 2 postrežnici, 2 vzgojiteljici, 5 ku- haric k financni in orožnikom, 3 perf. hotel- ske kuharice, 1 kuharica za uradniško men- zo, 1 šteparica za gornje dele čevljev, 1 gospodinja, 3 tovarn. delavke, 1 perica, 1 plačilna natakarica, 1 blagajničarka za re- stavracijo, 6 kuharic in več služkinj in so- baric za Hrvatsko in Srbijo.

Glavni nabor za mesto Maribor se vrši 16., 17., 19., 20., 21. maja 1930 v Gambri- novi dvorani, Gregorčičeva ul. 29. Rekrut- na komisija prične poslovati vsak navedeni dan točno ob 7. uri zjutraj. V smislu čl. 283 »Projekta za rekrutovanje« se morajo na- bora udeležiti: a) vsi mladeniči, rojeni leta 1910., b) vsi časno nesposobni mladeniči letnikov 1905 do 1909. c) mladeniči, rojeni 1911. leta, kateri mislijo, da so absolutno nesposobni za vojno službo. — Oni, ki mi- slijo, da imajo iz kateregakoli vzroka pravo- vico do skrajšanja kadrskega roka, opro- stitve od kadrske službe ali odloga kadrske službe, morajo predložiti potrebne doku- mente in prošnje komisiji. Več na oglasni deski magistrata.

Opozarjamo cenj. čitatelje na da- našnjo prilogo tvrdke Jakob Lah.

Ruše.

Predavanje o boju proti tuberkulozi. Tudi pri nas so lepaki naznanili, da se bo vršilo dne 5. t. m. ob 20. uri v dvorani g. Crnka velevažno predavanje o boju proti tuberkulozi. Ob določeni uri so se počasi začeli zbirati poslušalci. Revnejši v dvorani, imovitejši pa v gostilniški sobi. S tričetrt- urno zamudo je zdravnik g. dr. Zorec začel s predavanjem. Predavanje so motili tako- zvani »boljši« s svojim prihajanjem iz go- stilniške sobe v dvorano. Ker je bilo preda- vanje nekaj po 10. uri končano, niso mogli priti poslušalci na svoj račun. Tudi pod- odbor Protituberkulozne lige se še tu ni konstituiral, ker socialni odsek občine Ru- še še ni prišel do tega, kljub temu, da mu je bila naloga poverjena. Potreba take akci- je je tu sicer zelo potrebna, kot menda ni- kjer drugod.

Štore pri Celju.

Pevski koncert priredi celjska »Svoboda« v Štorah pri Franclu. Delavci, udeležite se koncerta polno- številno. Koncert je v nedeljo, 18. maja, ob 4. uri popoldne.

Tržič.

Protituberkulozni dnevi. Tudi v našem mestu, najstarejšem industrijskem centru, smo priredili na pobudo Osrednje protitu- berkulozne lige v Ljubljani dne 5. in 10. maja t. l. borbene dneve proti jetiki, pri nas najbolj razširjeni zavratni bolezni. Dne 5. t. m. je imela zdravnica higijenskega za- voda ga. dr. Tekla Pance-Kenk predavanja za deco osnovne šole in dijake meščanske šole. Dne 10. t. m. pa se je vršilo tako pre- davanje v telovadnici meščanske šole, ki je bila polna samega delavstva. Z veseljem

Velik delavski pevski koncert

se bo vršil v soboto, dne 17. maja ob 8. uri zvečer v veliki dvorani pivovarne »Union«.

Nastopi šest delavskih pevskih zborov: »Frohsinn«, »Pevsko društvo pekov«, »Svoboda«, »Krilato Kolo«, »Enakost« Studenci, »Naprej« iz Ptuja in Godba glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev.

Vstopnina Din 10.—, 8.—, 6.—, 5.— in 3.—. Predprodaja vstopnic v upravi »Delavske Politike, Ruška cesta 5.

smo opažali, da se je tokrat udeležila tega resnega predavanja v pretežni večini mladi- na, zaposlena po raznih tovarnah. V eno- urnem govoru je obrazložil g. dr. Pavel Pance postanek in delovanje te zahrbtnje bolezni in kako da se jo očitamo. Preda- vatelj je omenil, da je ravno v Tržiču naj- bolj razpasena ta socialna bolezen, ker ravno Tržiču najbolj primanjkuje solnca in dobrih značilnih stanovanj. Po predavanju se je konstituiral pripravljalni odbor, ki si je nadel nalogo, da zbere člane in ustanovi tudi v Tržiču krajevno protituberkulozno ligo. Izvoljeni so bili: gg. dr. Pavel Pance, Paternost Riko, Stegnar Rok, Ahačič Ignacij, Nosan France, gđc. Dokler Terezija in ga. Mrak Rezika.

Jesenice.

Jeseniške ceste bodo v kratkem polne prahu in v takšnem stanju, da ne bodo več ceste, ampak pravcati rezervar za okuže- nje z bacili in primeren prostor za oslep- ljenja. Avtomobilski promet divje narašča, prahu bo še več kot je zdaj blata, za škrop- ljenje se pa ne briga nihče, ne hudci in ne vrag, najmanj pa mestni župan s spošto- vanim odborom. Že zgolj iz zdravstvenih ozirov je treba preprečiti nesnago po zraku in si nabaviti primeren aparat za vzdrževanje čistih cest. — Pray tako bi se že lahko uredilo pokopavanje z vozom. Saj smo mesto, a imamo v tem oziru manire, ki nam ne odgovarjajo. Seveda, za razkošne kapele je denar, za tiste naprave, ki bi ko- ristile ljudstvu, ga pa ni.

Delavski šport.

S. K. »Svoboda« Maribor : S. K. »Olimp« Celje. Imenovana klub odigrata v nedeljo, dne 18. t. m., v Mariboru po sre- čanju v Celju prijateljsko revanžno tekmo. Za Maribor bo to izreden dogodek v dela- vskem športu, kajti že več let ni gostoval v Mariboru noben delavski klub. Pri- čakujemo prav zato, da bo ta prireditev tudi deležna one pozornosti občinstva, in to delavskega občinstva, ki jo zasluži. — Tekma se bo odigrala ob 10. uri popoldne na igrišču S. K. »Rapida«. Vstopnina Din 5.— in 8.—, za člane »Svobode« Din 3.— in 5.—.

Spomladna klubska dirka Delavskega kolesarskega društva v Mariboru se je vr- šila preteklo nedeljo, 11. maja, na državni cesti Lajtersperk—St. Ilj. Seniorji so star- tali ob 14.15. Kot prvi je prevozil 25 km dol- go progo ob močnem protivetru dirkač En- gler v času 51 min. 45 sek. Kot drugi je prispel na cilj Čelč A. v 54 min. 45 sek. Kot tretji Ferk v 57 min. 15 sek. — Članice, 15 km: Prva: Haberl P. v 23 min. 45 sek. Druga: Kusar v 24 min. 30 sek. — Vsi dela- vski kolesarji se pozivajo, da pristopijo v društvo ter se prireditev številno ude- ležujejo. — Vodstvo.

Knjigoveznico

Ljudske tiskarne v Mariboru toplo priporočamo vsakomur!

Veže trgovske knjige, revije, knjige za zasebnike, knjižnice itd. po zmerni ceni in v lepi ter solini izpeljavi!

Maribor, Sodna ulica 20

Za birmo!

Botrice! Botri!

Obleke za dečke in deklice, nogavice, čevlji, svila za obleke po 25 Din itd. v veliki izbiri v staroznani konfekcijski in modni trgovini

T. Kuder - nasl. Drago Cerlini

Celje, Glavni trg št. 14

Solidna postrežba! Nizke cene!

V tovarn. zalogi perila boste v izbiri

3000 srajc

gotovo našli nekaj po Vašem okusu in to po izredno nizkih cenah! Moške obleke po Din 290.—, 320.—, 340.— itd. Specialna zaloga samoveznic od 6 Din dalje.

J. Karničnik, Maribor, Glavni trg 11

EKSPORTNA HIŠA

„LUNA“

lastnik Albin Pristernik
MARIBOR
Aleksandrova c. 19

Za pomladansko sezono kakor tudi za bližajoče se blinško praznike imam preskrbljeno veliko zalogo in sicer: **nogavice za otroke**, par od Din 5.— naprej, črne, rujave, drap, sive in bele barve, **moške nogavice** od Din 5.— naprej, **damske nogavice** od Din 7.— naprej, flor-nogavice od Din 12.— naprej. — Za dobro blago jamčim! Nadalje nudim **vezeno meter** od Din 75.— naprej, **žipke** meter od Din 1.— naprej, **svilene trake** meter od Din 1.— naprej. Vse vrste **sukanca. Volnene pletenine-vezene, šivanke, gume** in druge po- trebščine za krojače in šivilje, po brezkonkurenčnih cenah. — **Lastna pletilnica in predtiskarilja.** — **Srajče, spodnje hlače, kravate, palice, dežniki** v bogati izbiri po **znižanih cenah!** Čevlji iz usnja za otroke in sandale od Din 24.— naprej.

SAMO NA ALEKSANDROVI CESTI 19

Izredno nizke cene! Naj- večja zaloga plošč! Po- pravila vseh instrumentov!

MEINEL & HEROLD
Prodajalna: Trg Svobode
Maribor.

Pozor birmanci!

Konfekcijska trgovina

Žiga Weiss

Celje-Gaberje 3 (v hiši g. Plevčak)

priporoča raznovrstne zgotovljene obleke v vsaki velikosti in po najnižji ceni že od 100 Din naprej. Lastno izdelovanje oblek po meri in najnovjšem kroju. — Oglejte si pred nakupom našo zalogo!